

Statsbyggs handlingsplan for universell utforming (uu) 2011-2015

Overordnet uu- målsetting

Statsbygg skal være en rollemodell for BAE-næringen.

Statsbygg skal følge opp samfunnsmålet om at produkter, byggverk og uteområder utformes på en slik måte at hovedløsningen er universelt utformet.

Statsbyggs handlingsplan bygger på myndighetenes føringer gitt bl.a. gjennom: *Norge universelt utformet 2025. Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013*. I denne planen forpliktes statlige etater som Statsbygg til å utarbeide egne handlingsplaner som et ledd i aktivitetsplikten på universell utforming. Handlingsplanen skal være innrettet for å oppfylle og etterleve nasjonale mål og strategier.

Hensikt

Hensikten med en handlingsplan for universell utforming i Statsbygg er å sørge for å videreføre og systematisere det pågående arbeidet med universell utforming i tråd med de føringene og forventningene som påhviler oss. Statsbygg skal bedre oppfyllelsen av universell utforming i både nye og eksisterende bygninger som Statsbygg har ansvaret for. Statsbygg skal i tillegg heve og oppdatere kompetansen om universell utforming internt, samt oppdatere organisasjonens arbeidsprosesser i forhold til lovkrav.

Statsbygg ønsker med denne handlingsplan for universell utforming, som er en videreføring av handlingsplanen for 2007-2010, å ta et balansert hensyn til både de samfunnsmessige interesser, de økonomiske forpliktelsene og kunnskapsutfordringene på feltet.

Bakgrunn

Universell utforming er et relativt nytt kompetanseområde. Tidligere handlingsplaner har derfor hatt et betydelig fokus på hvordan Statsbygg skal håndtere overordnede, men ikke eksplisitte føringer og hvordan en skal heve kompetansen på et område hvor denne var svært liten både internt i virksomheten og hos våre rådgivere. I denne perioden er plattformen en annen. Kunnskapen om universell utforming er mye større, forståelsen av at dette ikke er noe som kan velges bort er utbredt og myndighetskravene er mer eksplisitte og bedre forankret. Oppfyllelse av universell utforming er nå for en stor del knyttet til oppfyllelse av krav gitt i lov, forskrift og standarder. For denne perioden innebærer derfor Statsbyggs handlingsplan i større grad en tidligere implementering av forskriftskrav og bruk av aktuelle standarder i vår virksomhet.

Statsbygg skal tilstrebe at:

- 1. Alle nybygg skal være universelt utformet og for eksisterende bygninger skal det ved ombygging, tilbygg og rehabilitering legges tilsvarende ambisjoner til grunn. Det skal defineres egne prosjektspesifikke uu-mål i alle byggeprosjekter. Uu-målene skal nedfelles i prosjektets overordnede dokumenter.**
- 2. Alle Statsbyggs eksisterende bygninger skal være universelt utformet innen 2025.**
- 3. Alle Statsbyggs publikumsbygg skal vises på nettsiden byggforalle.no**
- 4. Uu-sjekker for BIM skal videreutvikles.**
- 5. Statsbygg skal kontinuerlig gjennomføre kompetansehevende aktiviteter innen uu.**

Ad. 1

Statsbygg skal sørge for at oppdaterte krav til universell utforming til enhver tid innarbeides i Statsbyggs prosjektmodell med tilhørende styringsdokumenter, F har ansvar for dette. Krav i lovverk, forskrifter og standarder er grunnlaget for oppfyllelsen av universell utforming. Statsbygg stiller også krav til prosess og dokumentasjon av denne for å synliggjøre avveininger og oppfyllelse av kravene i det enkelte prosjekt. Der prosjektet gjelder endring av eksisterende bebyggelse og/ eller inngår i en større helhet, skal det redegjøres for at vurderinger av krav til universell utforming også reflekterer forståelse for helheten byggeprosjektet eller tiltaket inngår i. For prosjekter som omfatter kulturminner skal ivaretagelse av universell utforming og kulturminner koordineres. Avveininger mellom konkurrerende interesser skal dokumenteres spesielt.

Ved nybygg har B ansvaret for at nybygg er universelt utformet.

Statsbygg anerkjenner at god implementering av universell utforming som strategi krever helhetlig forståelse og innsats utover oppfyllelse av forskriftskrav. Statsbygg skal i hvert enkelt prosjekt utarbeide prosjektspesifikke uu-ambisjoner som er strategisk begrunnet. I prosessen med utvelgelse av de prosjektspesifikke uu-ambisjonene skal eksempelvis forhold knyttet til funksjon, beliggenhet og eventuelle verneinteresser være vurdert. De prosjektspesifikke uu-ambisjonene nedfelles i prosjektets styrende dokumenter.

Ad. 2

Statsbygg har utarbeidet en egen plan for oppdatering av bygningsmassen ihht 2025-ambisjoner. Kun deler av denne er gjengitt her.

Av Statsbyggs 2248 eksisterende bygninger, er det identifisert ca. 1000 bygninger som er arbeids- eller publikumsrelaterte bygninger. Dette tilsvarer 2.3 millioner kvm av Statsbyggs totale forvaltningsareal som omfatter 2.7 millioner kvm.

Ved å planlegge en gjennomgang av et bestemt antall bygninger pr. år som løftes opp til universell utforming og samtidig benytte en del av de tilgjengelige midler (min 6 % av vedlikeholdsmidlene) til å forbedre den generelle tilgjengeligheten i våre bygninger, vil vi kunne oppnå en god kombinasjon av gjennomførte tiltak, dvs. vi vil få noen bygninger helt tilgjengelige og samtidig løpende oppnå et generelt løft av hele bygningsmassen.

Følgende antall bygninger forutsettes behandlet hvert år (2011-2025):

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	SUM
30	40	45	45	50	60	70	75	75	75	80	80	85	90	100	1000

Planen, som viser ferdigstilling av mellom 30 og 100 bygg pr. år, er svært utfordrende og krever en nøye planlegging og oppfølging. Det vises til hele planen som ses [her](#).

Det vil hvert år bli rapportert til departementet hvor mange bygg som er tilgjengeliggjort og hvilke avvik som ikke gjennomføres.

Det er et mål at alle eksisterende publikumsbygg skal oppfylle forskriftenes krav i henhold til TEK 10. Alle avvik registreres og gjennomgås nøye, men en del avvik vil likevel ikke kunne gjennomføres. Dette skyldes praktiske, økonomiske, verneverdige eller tekniske årsaker. Når et bygg er ferdigbehandlet, dvs avvik er gjennomgått og enten utført eller avviksforklart i egen rapport er bygget Universelt utformet, dvs i henhold til definisjonen tilgjengeliggjort i så stor utstrekning som mulig. (*)

E vil være ansvarlig for mål 2.

Ad.3.

Bygg for alle er et nettsted hvor man finner informasjon om tilgjengelighet til offentlige bygninger på en strukturert måte.

I prinsippet skal alle Statsbyggs publikumsbygg vises på www.byggforalle.no

Noen bygg vises likevel ikke vises på nettsiden. Det er bygg som ikke er åpent for publikum eller som av sikkerhetsmessige eller sensitive årsaker ikke kan vises.

E vil være ansvarlig for mål 3.

Ad 4.

Statsbygg skal oppdatere kravsett i en uu-sjekker, basert på lovverk, forskrifter og relevante standarder. Dette er en automatisert utsjekking i 3D-modell for kontroll av målbare uu-krav. Statsbygg skal tilstrebe at uu-sjekkeren tilpasses detaljeringsnivået for de ulike fasene i prosjektgjennomføringen.

E vil være ansvarlig for mål 4.

Ad.5.

Statsbygg skal i perioden aktivt bygge opp og oppdatere uu-kompetansen i organisasjonen. Dette skal gjøres gjennom eksterne og interne kurs, deltakelse i relevante fora og revitalisering av Statsbyggs eget uu-forum som arena for drøfting av aktuelle temaer. Både interne ressurser og eksterne aktører kan delta i forumet. I tillegg forventer vi at arbeidet med å identifisere og følge opp de prosjektspesifikke uu-ambisjonene vil generere og oppdaterer de involverte i forhold til uu-kompetanse og vil bidra til at erfaring fra tidligere prosjekter tilfaller nyere prosjekter.

F vil være ansvarlig for mål 5.

Fremdrift og finansiering

6 % av Statsbyggs vedlikeholdsbudsjett for handlingsplanens periode tenkes å dekke kostnadene vedrørende tilpasning i eksisterende bygninger i henhold til fremdriftsplan. I løpet av 2012 vil fremdriftsplan og finansiering frem mot 2025 bli gjennomgått og vurdert på bakgrunn av erfaringene fra 2011 og delvis 2012. Dette for å vurdere hvor stor %-andel man skal sette av til uu-tiltak, hvordan dette tenkes finansiert og om det er nødvendig med en oppbemanning og forsering for å nå målet. Handlingsplanen kan ved behov revideres dersom overordnede føringer gitt Statsbygg gjør dette formålstjenelig og/eller det av andre grunner vurderes nødvendig.

() Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.*